

Särtsakas Julius Caesar võidab lõpuks Egiptuse ja armastuse

Arvustus

Andres Laasik
toimetajaRuth Alaküla
ERR

Veel on vaja paikaloksumist, ent vallatu ooperilavastus „Julius Caesar” jõuab siiski finaalis triumfinootideni.

Andres Mustoneni ja saksa lavastaja Georg Rootheringi tandem tuli Estonia teatrisse, et puhuda elu sisse Georg Friedrich Händeli barokse ooperi vallatule sisule. Pärast „Julius Caesari” esietendust sai selgeks, et hoolimata kadudest ja möödapanekutest läks nende pingutus korda.

Esimene vaatus algas vaevaliselt, kuna esinejates oli veel palju ebakindlust. Esietenduse publik sai esimest korda Estonia laval näha ja kuulda metsosopran Monika Evelin Liivi. Tal on selja taga osalemine Londoni kuningliku ooperi noorte artistide programmis, mis andis võimaluse esineda Covent Gardeni laval nii mõnegi väärika

mängulisusega. Teemad on täiesti tõsised – armastus, võim ja surm –, kuid see ei sega lauljaid põimimast oma karakterisse vallatlevat koomikat, kui muusika seda võimaldab. Oma taotluste poolest on tegu väga huvitava ja teatraalse lavastusega, kus lauljatel oli võimalik esitada tegelaskuju põneval moel.

Muusikute vaimustus

Liiv tõstis ooperi suure kunsti tasemele „Al lampo dell'armiga”, vallandades vägeva armastuse väe Kleopatra vastu. Siin oli nõtkust ja mängulisust, rõõmu laulmisest ja kõik see kanaliseerus kui karakteri kirk imekauni Kleopatra vastu. Just siin oli tunda ka orkestri tuge, sest Andres Mustoneni juhatamine sütitas muusikutes vaimustuse ja energia. Händeli muusika helipildi mitmekesisuse ja kõlavärvide rikkusega olid lood keerulisemad – pillimängu üheplaaniisust õnnestunud orkestril ületada vahelduva eduga. Eraldi esiletõstmist väärib küll Ivo Sillamaa klavessiinipartii.

Esietenduse Kleopatralt laulnud Helen Lokuta vastas Julius Caesarile vääri- liselt, panustades Händeli muusika särtsakale sisule. Lokuta puhul kerkis vahete-

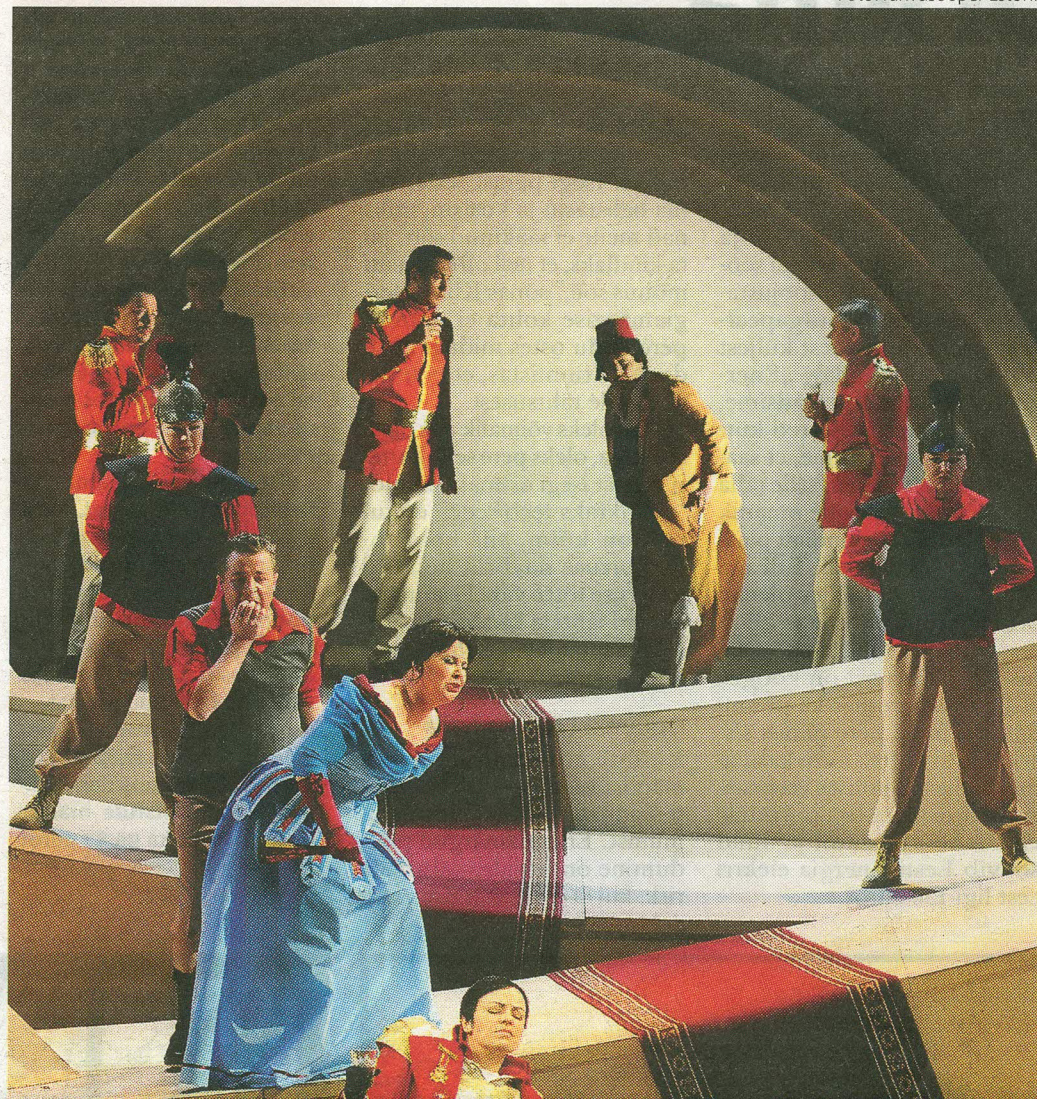

Foto: rahvusoper Estonia

Järvide dirigendipere kiire kuu

Esinemised

Dirigendipere kolm meest seisavad veebruarikuus nimekate orkestrite ees Saksamaal, Hispaanias, Monacos, Inglismaal ja lumisel kodukamaralgi.

Veebruarikuu esimestel päevadel esineb Paavo Järvi Bremeni Deutsche Kammerphilharmoniega Hamburgis ja Bremenis. Frankfurdi raadio sümfooniaorkestriga esineb ta kuu keskel kahel öhtul orkestri kodusaaits Alti Operis. Kuu lõpus Zaragozas ja Madridis toimuvatel kontserditel kõlab Anton Bruckneri Kaheksas sümfoonia.

Samal ajal, veebruari hakul dirigeerib Kristjan Järvi Monacos Monte Carlo filharmonia orkestrit. Järgmisena suundub ta Londonisse, kus on ootamas esinemised Londoni sümfooniaorkestriga Readingi Hexagonis ja Londoni Barbican Centre'is.

Neeme Järvit näeme 3. veebruaril ERSO ees Tallinnas Estonias. Kontserdil „Fjordide helid” kõlavad Johannes Brahmsi Teise sümfoonia kõrval Norra viiuldaja, helilooja ja muusikategelase Johan Halvorseni variatsioonid „Bergensiana” ja süit „Fossegrimen”. Kuu keskel võtab ta sisse koha Londoni Royal Festival Hallis ja Brighton Dome'is Londoni filharmoniaorkestrite ees. ● EPL

Madis Kõiv

se Georg Friedrich Händeli barokse ooperi vallatule sisule. Pärast „Julius Caesari” esietendust sai selgeks, et hoolimata kadudest ja möödapanekutest läks nende pingutus korda.

Esimene vaatus algas vaevaliselt, kuna esinejates oli veel palju ebakindlust. Esietenduse publik sai esimest korda Estonia laval näha ja kuulda metsosopran Monika-Evelin Liivi. Tal on selja taga osalemine Londoni kuningliku ooperi noorte artistide programmis, mis andis võimaluse esineda Covent Gardeni laval nii mõnegi väärika rolliga koos maailma ooperitippude, näiteks Renée Flemingiga. Ehkki lauljataril on pigem tugev dramaatiline hääl, leidis selles piisavalt paindlikkust, et baroksed koloratuurid särada panna. Lisaks suutis Liiv luua väärika ja kuningliku Julius Caesari lavakuju.

Julge ja mänguline

Kuid üldiselt kippus etenduse algus olema kontsertettekande moodi, kuni Juuli Lill pani Cornelia koos Oliver Kuusiku lauldud Cornelia poja Sextusega aarias

„Cara speme, queso core” kättemaksuintrii-gi püsti. Oliver Kuusiku põlvpükses Sextus oli poisikeselikult haledaljalakas, ent samal ajal üllas, ning just tema karakteris peituv koomilise ja üleva segu andis publikule hea võtme lavastuse stiili mõistmiseks.

Estonia teatri „Julius Caesar” on oma tõlgenduses vallatu lavastus, mis kasutab julgelt koomikat, liites seda Händeli barokse muusika

Kleopatra vastu. Just selle tunda ka orkestri tuge, sest Andres Mustoneni juhatamine sütitas muusikutes vaimustuse ja energia. Händeli muusika helipildi mitmekesisuse ja kõlavärvide rikkusega olid lood keerulisemad – pillimängu üheplaanisust õnnestus orkestril ületada vahelduva eduga. Eraldi esiletõstmist väärib küll Ivo Sillamaa klavessiinipartii.

Esietenduse Kleopatra laulnud Helen Lokuta vastas Julius Caesarile vääri-liselt, panustades Händeli muusika särtsakale sisule. Lokuta puhul kerkis vahetevahel koguni küsimus, kas Kleopatra rolli jaoks poleks kasulik mõnes kohas koomika ja teatraalsusega tagasi tõmmata. Samuti ei olnud meie tunnustatud metsosopranil soprani partii ülemine register nii vaba ja üleolekuga lauldud, nagu oleks lootnud.

Lavastuse stilistiline tasakaal ei olnud eri osatäitjatel esietendusel sugugi paigas ja paistis, et väljendusvahendite täpsust polnud veel saavutatud. Kuna osatäitjaid on lavastuses eri koosseisudes mitu ja arvatavasti moodustatakse rohkem

kui kaks komplekti soliste, siis võib koomilise ja üleva, teatraalse ja sisemise dramatismi balansi paikaloaksutamine aega võtta.

Huvitavaid Cornelia-se armunud Egiptuse ülikute rollid löid

Mart Laur ja Aare Saal. Esimene laulis Kleopatra venda, salakavalat Ptolemaiost vaoshoitult ja enesekindlalt, Saal oli väepealik Achillase rollis improviserimisaldis, mänguline. Koos moodustasid nad

Vallatu barokk ooperilaval: esiplaanil Julius Caesar (Monika-Evelin Liiv), tema selja taga Cornelia (Juuli Lill) ja Sextus (Oliver Kuusik)

„Julius Caesar”

Georg Friedrich Händel
Nicola Francesco Haymi libreto
Giacomo Francesco Bussani libreto
„Julius Caesar Egiptuses” ainetel

Muusikaline juht ja dirigent:

Andres Mustonen
Lavastaja: Georg Rootering
(Saksamaa)

Kunstnik: Lukas Noll (Saksamaa)
Esietendus rahvusoperis Estonia
27. jaanuaril 2012

mõneti vastandliku kurikaelte paari.

Lavastuse kujundus kopeeris barokseid dekoratsioone, mida külgede pealt lavale lükatakse, kuid need olid lahendatud ruumiliselt, kujutades liivaluiteid või muud tegevuse käigule vastavat. Ei puudunud ka maalitud tasapinnad, mis teadupärast saavutasid just barokiajal hiilguse. Ent tundub, et nendesamade lahenduste parema läbimõtlemise korral oleks õnnestunud saavutada eri piltide vahel huvitavamaid kontraste.

Igal juhul õnnestus Estonia teatril luua „Julius Caesari” lavastusega ajalooline sild 18. sajandi esimese veerandiga, kust teos on pärit. Ajas-tu särts ja teatraalsus tulid tänapäevases lavastuses esile, kasutades vahendeid tollasest ja praegusest ooperiteatri arsenalist. Kust täpselt üks või teine nipp pärineb, polegi nii väga tähtis, peaasi et lavastus kas või lõpukski tööle hakkab, nii nagu see „Julius Caesariga” juhtus. Esietenduse finaali triumfnoodid said siiski õigustatud. ●

dingi Hexagonis ja Londoni Barbican Centre'is.

Neeme Järvit näeme 3. veebruaril ERSO ees Tallinnas Estonias. Kontserdil „Fjordide helid” kõlavad Johannes Brahmsi Teise sümfoonia kõrval Norra viiuldaja, helilooja ja muusikategelase Johan Halvorseni variatsioonid „Bergensiana” ja süit „Fossegrimen”. Kuu keskel võtab ta sisse koha Londoni Royal Festival Hallis ja Brighton Dome'is Londoni filharmoonikute ees. ● EPL

Madis Kõiv filosoofide luubi all

Seminar

Homme algusega kell 11 peetakse Tallinna Linnateatri teatrisõprade klubis (Lai tänav 23) seminari „Madis Kõiv ja filosoofia”. Kokku tulevad filosoofid, kirjanduse ja teatri uurijad ning teatripraktikud, et kõnelda sügavuti liikuva eesti mõtleja Madis Kõivu tekstide filosoofilistest tagamaadest.

Korraldajad Underi ja Tuglase kirjanduskeskusest ning teatriuurijate ühendusest loodavad, et seminar paneb lugejaid ja publikut rohkem märkama filosoofilist aspekti Kõivu kirjanduslikus ja dramaturgilises loomings. Rein Veidemann räägib seminaril Madis Kõivu „ometist” ja Aare Pilv kirjaniku mäluگرامmatikast, Jüri Lipping esitab mõned filosoofilised muljed Kõivu lugemisest. Kristiina Reidolvi ettekanne valgustab Kõivu esimese filosoofidraama „Kokkusaamise” ajaloolis-filosoofilist tagapõhja ning Eduard Parhomenko kõneleb dramaatilises filosoofias. Ettekanne-tele järgneb vestlusing. ● EPL